

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران

مدرسه علمیه صادقیه تبریز

پایان نامه سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

شیوه‌های آموزش عقاید برای نوجوان

استاد راهنما:

حجت الاسلام و المسلمین آقای دکتر سجاد یوسفی

استاد داور:

حجت الاسلام و المسلمین آقای مجتبی نظری

پژوهشگر:

رباب اتفاق

زمستان ۱۳۹۳

تَحْمِيدِيَّة

سپاس خداوند را که باب رحمت بگشود و راه طلب بنمود، در آینه‌ی دل‌ها جلوه کرد و از دریچه‌ی عقول پرتو افکند عاشقان را به تکاپو انداخت، عقول را شیدا ساخت. همه طالب اویند و به سوی او در تک و پویند، سالک راهند و وصال اوخواهند:

همه هستند سرگردان چو پرگار
پدید آرنده‌ی خود را طلبکار

راهنما فرستاد تا آفریدگان را سوی او خواند، شرایع و فرایض بنهاد و تهذیب نفوس تعلیم

داد که: «قدأَفَلَحَ مَنْ زَكَّاهَا *وَقَدْخَابَ مَنْ دَسَّاهَا»

دروド نامعدد ببر او - پیامبراکرم (صلی الله علیه وآل‌ه)- باد و برآل اطهار که حامل اسرار اویند و اصحاب کبار که ناقل آثار او.

تقدیم

به روح متعالی نوجوانی که از باورهایی عمیق و ریشه‌دار بھرمند بود و بدان درجه از معرفت نایل آمده بود که جهاد در رکاب امام زمانش را شیرین‌تر از عسل می‌انگاشت.

تقدیر و تشکر

ابتدا از مادر و در ادامه از تمامی پدران عرشی و خاکیم، آنان که مرا به مقصد و مقصد رهنمون شدند به خصوص استاد بزرگوارم حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر سجاد یوسفی و تمامی کسانی که مرا در راه نگاشتن پژوهش پیش رو یاری نمودند کمال تشکر را دارم.

سخنان جانشین بچه‌ها بخصوص علی را به فکر فرو برد. بعد از اندکی تأمل گفت: به نظر می‌رسد کار عاقلانه‌ای باشد، چون اگر مشکلی برای آن پیش آمده باشد، می‌تواند برایش جایگزین پیدا کند و یک منفعت دیگرش هم این‌که آگاهی پیدا می‌کند که فردی را که توشه را از او یا را راهنمایی او تهییه کرده دوسته یا دشمن؛ چرا که خرابی توشه نشان از دشمنی فردی دارد که آن را به او قالب کرده و می‌خواسته او را به بیراهه و تباھی بکشاند. بعد از این‌که سؤال‌های بچه‌ها تمام شد از جانشین خدا حافظی کردند و رفتند تا با تلاش هر چه بیش‌تر صاحب مقام بهتری نزد حاکم باشند.

حالا محمد کم و بیش با دنیا و وظایفش آشنا شده بود، او می‌دانست که دنیا محل گذره و برای کسب جایگاه برتر نزد حاکم باید تابع قوانین او باشد و از دشمن دوری کند، به همین خاطر پدرش خیلی خوشحال بود و خیالش اندکی از بابت او راحت شده بود.

نتیجه

نوجوان مکلف است تا عقیده و باوری بر مبنای تحقیق داشته باشد نه از روی تقلید. با توجه به آیه‌ی «لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا: خَدَاوَنْدَ كَسِي رَا تَكْلِيفَ نَمِي كَنْدَ مَكْرَ بَهْ اَنْدَازَهِي وَسَعْشَ» و براساس ویژگی شناختی نوجوان، نوجوان توانایی درک عقاید و باور دینی را که مفاهیمی انتزاعی اند را دارست؛ چرا که در غیر این صورت مکلف به آن نمی‌شد. مسائله‌ای که وجود دارد این است که نوجوان که تازه به دنیای انتزاعیات قدم نهاده، نیاز به کمک و حمایت دارد برای همین منظور باید شیوه‌هایی اتخاذ شود که مفاهیم ثقيل باور دینی را برای آموزش این باورها سهل و درعین حال جذاب نماید تا نوجوان مشتاق آموختن آن‌ها گردد تنها چیزی که می‌تواند مانع برای آموزش باشد این ویژگی نوجوان است که دوست دارد مورد تأیید اطرافیان به خصوص همسالانش باشد و ما برای برداشتن این مانع بایستی جوی را برای نوجوان فراهم آوریم که تا حد امکان در فضایی متدين تنفس نماید تا مبادا که این ویژگی مانع برای رسیدن ما به هدف شود.

منابع و مأخذ

* قرآن کریم

* نهج البلاغه

کتاب‌های فارسی:

۱. آذربایجانی، مسعود و دیگران، روانشناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی، نهم، قم، انتشارات حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۰.
۲. احدی، حسن، جمهوری، فرهاد، روانشناسی رشد، اول، تهران، بنیاد، ۱۳۸۷.
۳. ای برک، لورا، روانشناسی رشد، مترجم: یحیی سیدمحمدی، ج ۲، دوم ، تهران، ارسیاران، ۱۳۸۳.
۴. بهنر، جرد، وانک، میکائیل، نگرش و تغییر آنها، مترجم: علی مهداد، اول ، تهران، جنگل، ۱۳۸۴.
۵. پارسا، محمد، روانشناسی رشد، پنجم، رودکی، بعثت، ۱۳۷۲.
۶. حرانی، حسن بن علی ابن شعبه، تحف العقول، مترجم: بهزاد جعفری، اول، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۱.
۷. حکیمی، محمود، کاموس، مهدی، مبانی ادبیات کودک و نوجوان، اول، تهران، آرون، ۱۳۸۳.
۸. جویس، بروس و دیگران، الگوهای تدریس ۲۰۰۴، مترجم: محمدرضا بهرنگی، ششم، تهران، کمال تربیت، ۱۳۸۹.
۹. سalarی‌فر، محمدرضا، آشنایی با روان‌شناسی، دوم، قم ، هاجر، ۱۳۹۰.

۱۰. سیف، علی‌اکبر، روانشناسی پژوهشی، بیست و دوم، تهران، آگاه، ۱۳۷۸.
۱۱. شعاعی‌نژاد، علی‌اکبر، روانشناسی رشد ۲، هفتم، تهران، دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۶.
۱۲. صفوی، امان‌اله، کلیات روش‌ها و فنون تدریس، دهم، تهران، نشر معاصر، ۱۳۸۴.
۱۳. طباطبایی، محمد‌حسین، تفسیر المیزان، مترجم: محمد باقر موسوی همدانی، ج ۱۷، قم، جامعه‌ی مدرسین قم، ۱۳۷۴.
۱۴. عباس، قمی، مفاتیح الجنان، مصباح زاده، ششم، قم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰.
۱۵. عهدآسمانی (خطبه‌ی غدیر)، دوم، قم، تهیه و تنظیم: مؤسسه‌ی فرهنگی هنری عاشورا، نشر هاجر، ۱۳۹۲.
۱۶. کریمی، یوسف، روانشناسی اجتماعی، چاپ نهم، تهران، ارسباران، ۱۳۸۰.
۱۷. کریمی، یوسف، نگرش و تغییر نگرش، چاپ اول، تهران، نشر ویرایش، ۱۳۷۹.
۱۸. معتمدی، زهرا، رفتار با نوجوان، چاپ سوم، لک لک، ۱۳۷۳.

کتاب‌های عربی:

۱۹. حلی، حسن بن یوسف بن مطهر، نهج الحق والکشف، اول، بیروت، دارالکتاب البنائی، ۱۹۸۲م.
۲۰. صفار، محمد بن حسن، بصائر الدرجات فی فضائل آل محمد (صلی الله علیه و آله و سلم)، محقق: محسن بن عباسعلی، ج ۱، دوم، قم، مکتبه آیت الله المرعشی النجفی، ۱۴۰۴ق.
۲۱. قمی، عباس، سفینه البحار، ج ۲، اول، قم، اسوه، ۱۴۱۴ق.
۲۲. مازندرانی، محمد صالح بن احمد، شرح الكافی-الاصول و الروضه، محقق: ابوالحسن

شعرانی، ج ۱۲، دوم، تهران، مکتبیه اسلامیه، ۱۳۸۲.

۲۳. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، محقق: جمعی از محققان، ج ۲۷، بیروت، دوم، دارالحیاء

التراث العربي، ۱۴۰۳ق.